

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2ObdoK/1/2024
Identifikačné číslo spisu:	5120212364
Dátum vydania rozhodnutia:	23.10.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Beáta Miničová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5120212364.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beaty Miničovej a členiek senátu Mgr. Sone Pekarčíkovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej v spore žalobcu: Ing. M. I., narodený X. C. XXXX, A. XXXX, XXX XX A., zastúpený JUDr. Ivanom Glovniakom, advokátom, D. Dlabača 2748/28, 010 01 Žilina, IČO: 42 433 665, proti žalovanej: C. Q., narodená XX. U. XXXX, E. XX, XXX XX E., zastúpená JUDr. Ivanou Tomkóvou, advokátkou, Kvačalova 1, 010 04 Žilina, IČO: 42 071 381, o zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer, v konaní o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 41CoKR/1/2023-200, zo dňa 24. mája 2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41CoKR/1/2023-200 zo dňa 24. mája 2023 spolu s obsahovo nadväzujúcim uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 9Odi/4/2020-241 zo dňa 9. novembra 2023 z r u š u j e a vec vracia Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“), ako súd prvej inštancie, rozsudkom, č. k. 9Odi/4/2020-160, zo dňa 8. júla 2022, zamietol žalobu a rozhodol, že žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

2. V odôvodnení uviedol, že žalobou doručenu súdu dňa 18. novembra 2020 sa žalobca domáhal zrušenia oddĺženia žalovanej pre nepoctivý zámer s tým, že je veriteľom pohľadávky voči žalovanej titulom pôžičky zo dňa 8. augusta 2013, ktorá mu bola priznaná v konaní vedenom pred Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 6C/130/2015. Voči žalovanej bolo vedené aj exekučné konanie. Uznesením Okresného súdu Žilina, sp. zn. 8OdK/189/2018, bol vyhlásený konkurz na majetok žalovanej a žalovaná bola oddĺžená. Žalovaná podľa žalobcu pri oddĺžení nemala poctivý zámer a nikdy nemala snahu riešiť svoj dlh v rámci svojich možností, od počiatku nemala v úmysle vrátiť požičané peniaze a dobrovoľne nevrátila žalobcovi ani jedno euro. Jediné úhrady žalobcovej pohľadávky boli vykonané v rámci exekučných zrážok. Žalobca poukázal na životopis žalovanej, v ktorom uviedla, že si neuváženým spôsobom kúpila nejaké zariadenia na splátky, následne si požičiavala ďalšie peniaze a dostala sa do kolotoča dlhov. Z toho podľa žalobcu vyplýva, že žalovaná mala minimálne nepriamy úmysel, vedela, že

nebude vedieť svoje záväzky plniť a že sa takto neoprávnene obohatí na úkor veriteľov. Zo správania žalovanej pred podaním návrhu na oddĺženie podľa žalobcu vyplýva, že žalovaná sa úmyselne priviedla do platobnej neschopnosti, aby bola oprávnená podať návrh na oddĺženie. Ako ďalšiu možnosť preukazujúcu nepoctivý zámer žalovanej pri oddĺžení žalobca uviedol, že v zozname majetku, ktorý tvoril prílohu jej návrhu na vyhlásenie konkurzu nepriznala žalovaná majetok v nie nepatrnej hodnote, a to pohľadávku na opakované vyplácanie dôchodku. Ak by sa v konkurze uspokojovali prihlásené pohľadávky z tohto zamlčaného majetku, mohla byť v dohľadnej dobe uspokojená podstatná časť dlhov žalovanej, keďže podľa súpisu pohľadávok bolo do konkurzu prihlásených päť pohľadávok v celkovej výške 10.568,73 eura. Žalovaná ďalej v zozname veriteľov úmyselne uviedla nesprávnu adresu žalobcu, a to z dôvodu, aby sa žalobca o vyhlásení konkurzu nedozvedel, z čoho je zrejmý úmysel žalovanej neuspokojiť pohľadávku žalobcu. Žalobca tiež v žalobe poukázal na skutočnosť, že žalovaná od 1. januára 2012 do 4. januára 2018 vykonávala podnikateľskú činnosť, v dôsledku čoho musí súd prihliadať na skutočnosti ovplyvňujúce poctivý zámer žalovanej prísnejšie. V priebehu konania žalobca doplnil žalobu o ďalší dôvod, ktorý má preukazovať nepoctivý zámer žalovanej pri oddĺžení. V roku 2021 došlo k úmrtiu otca žalovanej, ktorý zanechal závet, v ktorom celý svoj majetok odkázal matke žalovanej. Žalovaná sa ako neopomenuteľný dedič nedovolala relatívnej neplatnosti závetu, v dôsledku čoho nezdedila ani polovicu zákonného podielu, ktorý by jej inak patrila, a teda neponúkla aspoň polovicu dedičstva veriteľom na uspokojenie vymáhateľných dlhov. Po zistení tejto skutočnosti sa relatívnej neplatnosti závetu otca žalovanej dovolal žalobca ako osoba závetom dotknutá. Žalovaná je tak podľa žalobcu dedičkou svojho otca.

3. Súd prvej inštancie skonštatoval, že žalobca v konaní uvádzal v zásade štyri skutočnosti, ktoré majú preukazovať nepoctivý zámer žalovanej pri oddĺžení. K tvrdeniu žalobcu, že žalovaná v zozname majetku, ktorý podávala spolu s návrhom na vyhlásenie konkurzu, nepriznala existenciu pohľadávky na opakované vyplácanie invalidného dôchodku, teda že túto zamlčala, súd prvej inštancie po oboznámení sa s predloženými dôkazmi uviedol, že žalovaná poberanie invalidného dôchodku nezamlčala, nakoľko ho uviedla vo svojom životopise a v priebehu konkurzu jeho poberanie oznámila správcovi, ako vyplýva z daného úradného záznamu. Ak by teda žalovaná podľa názoru súdu aj mala povinnosť pohľadávku titulom invalidného dôchodku v zozname majetku uviesť, keďže na dopyt jej existenciu správcovi oznámila, nemožno hovoriť o nepoctivom zámere podľa § 166g ods. 2 písm. a) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „ZKR“). Súd na rozdiel od žalobcu zastáva názor, že informácia o poberaní invalidného dôchodku sa v zozname majetku dlžníka neuvádza, keďže budúce príjmy dlžníka sa v zozname majetku vôbec neuvádzajú. V zozname majetku sa uvádza majetok dlžníka v čase podávania návrhu na vyhlásenie konkurzu, k tomuto záveru možno dôjsť aj s poukazom na skutočnosť, že konkurzu podľa štvrtej časti ZKR podlieha v zásade iba majetok, ktorý patrila dlžníkovi ku dňu vyhlásenia konkurzu (§ 167h ods. 1 ZKR). Majetok, ktorý dlžník nadobudol po vyhlásení konkurzu podlieha konkurzu iba v prípade, že išlo o majetok, ktorý nadobudol dlžník v dôsledku splnenia povinnosti správcom po vyhlásení konkurzu v prípadoch podľa § 45 a) ZKR, t. j. v prípade dohodnutej výhrady vlastníctva a finančného lízingu. Podľa názoru okresného súdu žalovaná ani nemala povinnosť v zozname majetku právo na výplatu invalidného dôchodku uviesť s tým, že ak by aj žalovaná túto povinnosť mala, dodatočne si ju aj splnila. Podľa názoru súdu, keďže budúci majetok dlžníka konkurzu nepodlieha, nie je správny názor žalobcu, že pohľadávky prihlásené do konkurzu mohli byť (čiastočne) uspokojené z invalidného dôchodku.

4. K ďalšiemu dôvodu, ktorý mal svedčiť o nepoctivom zámere žalovanej, a to nesprávne uvedenie adresy žalobcu v zozname veriteľov súd prvej inštancie uviedol, že uvedenie nesprávnej adresy veriteľa - fyzickej osoby v zozname veriteľov spravidla bude mať za následok neinformovanie veriteľa o vyhlásení konkurzu zo strany správcu s tým, že ak by si takýto veriteľ v dôsledku toho svoju pohľadávku do konkurzu neprihlásil, bolo by možné prezumovať nepoctivý zámer dlžníka. Žalobca si však svoju pohľadávku do konkurzu prihlásil, preto negatívny dôsledok nesprávne uvedenej adresy v zozname veriteľov nenastal. Podľa súdu opísaný skutkový stav preto nemožno podradiť pod definíciu nepoctivého zámeru podľa § 166g ods. 2 písm. b) ZKR. Z uvedeného dôvodu potom nebolo potrebné skúmať, či išlo o úmysel žalovanej alebo chybu v písaní.

5. Ďalším dôvodom pre zrušenie oddĺženia bola podľa žalobcu skutočnosť, že žalovaná sa úmyselne priviedla do platobnej neschopnosti, aby mohla podať návrh na vyhlásenie konkurzu. Podľa súdu prvej inštalácie žalobca neuvádzal žiadne skutkové tvrdenia, ktoré by o úmyselnom uvedení sa žalovanej do stavu platobnej neschopnosti svedčili. Žalobca netvrdil a nepreukázal, že by žalovaná účelovo prestala plniť svoje záväzky za účelom vytvorenia stavu svojej platobnej neschopnosti, poukazoval iba na skutočnosť, že žalovaná dobrovoľne neuhradila ani jedno euro zo svojho záväzku voči žalobcovi, mala čakať na začatie exekučného konania a následne podať návrh na vyhlásenie konkurzu. Súd uviedol, že žalovaná je dlhobodo poberateľkou invalidného dôchodku, živnostenské oprávnenie od roku 2015 nevykonávala a podľa životopisu bolo posledné zamestnanie žalovanej v mesiacoch február až apríl 2015 na pozícii operátorky výroby. Podľa zoznamu veriteľov má žalovaná osemnásť veriteľov, do konkurzu si svoje pohľadávky prihlásili traja, v sume spolu presahujúcej 10.000 eur. Žalovaná návrh na vyhlásenie konkurzu podala v auguste 2018 a podľa názoru okresného súdu je vylúčená, aby v čase uzatvárania zmluvy o pôžičke so žalobcom počítala s neskorším oddĺžením, keďže právna úprava vstúpila do účinnosti až 1. marca 2017. Samotné tvrdenie žalobcu, že žalovaná si vzala pôžičky a dostala sa do kolotoča dlhov nemožno kvalifikovať ako úmyselné uvedenie sa do stavu platobnej neschopnosti so zámerom podať návrh na konkurz. Pokiaľ žalobca tvrdil, že žalovaná nikdy nemala v úmysle vrátiť mu požičané peniaze, bolo nutné podľa názoru okresného súdu podozrenie zo spáchania trestného činu podvodu riešiť prostriedkami trestného práva.

6. Podľa žalobcu o nepoctivom zámere žalovanej pri oddĺžení svedčí, že žalovaná mu ako veriteľovi neponúkla na uspokojenie nevymáhateľného dlhu aspoň polovicu majetku, ktorý zdedila, resp. ako neopomenuteľný dedič by zdedila po svojom otcovi. K úmrtiu otca žalovanej došlo v priebehu konania. Žalobca po tom, čo zistil, že otec žalovanej zanechal závet a žalovaná sa nedovolala jeho relatívnej neplatnosti, dovolal sa relatívnej neplatnosti závetu sám, tvrdiac, že je závetom dotknutý, v dôsledku čoho sa podľa neho žalovaná stala dedičkou svojho otca. Podľa názoru súdu prvej inštalácie však žalobca vychádza z nesprávneho výkladu § 166g ods. 1 ZKR a to, že na poskytnutie plnenia z prípadného daru či dedenia oddĺženého dlžníka majú veritelia nevymáhateľných pohľadávok právny nárok. Podľa názoru súdu je poskytnutie plnenia z daru či dedenia dlžníkom po oddĺžení postavené na dobrovoľnej báze a dlžník dobrovoľne poskytnutím plnenia veriteľom preukazuje v súlade s § 166g ods. 1 ZKR svoj poctivý zámer v oddĺžení. A v prípade, že sa veriteľovi podarí preukázať nepoctivý zámer dlžníka, nastupuje dôkazná povinnosť dlžníka, ktorú si splní aj poukázaním na niektorú zo skutočností uvedených v § 166g ods. 1 ZKR. Neposkytnutie plnenia veriteľom nevymáhateľných pohľadávok z neskoršieho daru alebo dedenia nie je uvedené v § 166g ods. 2 ZKR a teda neprezumuje nepoctivý zámer dlžníka pri oddĺžení /na rozdiel napríklad od neposkytnutia súčinnosti správcovi v konkurze, ktoré môže svedčiť o poctivom i nepoctivom zámere dlžníka pri oddĺžení (§ 166g ods. 1, § 166 ods. 2 písm. d) ZKR)/. Skutočnosť, že žalovaná, ak by aj nadobudla majetok dedením, tento dobrovoľne neponúkla na úhradu nevymáhateľných dlhov, teda nepreukazuje jej nepoctivý zámer.

7. K námietke žalobcu, že žalovaná sa po vyhlásení konkurzu nezamestнала, hoci sa mohla, okresný súd uviedol, že získaním zamestnania opäť primárne preukazuje svoj poctivý zámer dlžník. Bez ohľadu na to však žalovaná predloženými lekáarskymi správami dostatočne preukázala, že jej možnosť zamestnať sa je výrazne sťažená a nateraz skôr vylúčená. Iná námietka žalobcu, a to, že žalovaná naopak svoje zamestnanie zatajuje, aby sa vyhla plneniu svojich záväzkov, nemá vo vzťahu k tomuto konaniu opodstatnenie, nakoľko príjmy dlžníka konkurzu nepodliehajú a existencia zamestnania, prípadne iného zdroja príjmov je skutočnosťou svedčiacou v prospech dlžníka.

8. Na odvolanie žalobcu, Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom, č. k. 41CoKR/1/2023-200, zo dňa 24. mája 2023, rozsudok súdu prvej inštalácie potvrdil a priznal žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %.

9. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že preskúmaním obsahu spisu zistil, že súd prvej inštalácie vykonal dokazovanie dostatočným spôsobom, zaoberal sa tvrdeniami a dôkazmi strán sporu a zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver s poukazom na ním citované zákonné ustanovenia. Vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade s ustanovením § 191 ods. 1 zákona č.

160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „CSP“) a svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodnil podľa ustanovenia § 220 ods. 2 CSP. S dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie sa krajský súd stotožnil a v podrobnostiach na tieto dôvody odkázal. Predovšetkým sa súd prvej inštancie s dôvodmi, pre ktoré žiadal žalobca zrušiť oddĺženie žalovanej, vysporiadal v odsekoch 20 až 24 napadnutého rozhodnutia, s ktorým odôvodnením sa odvolací súd stotožnil a na tieto dôvody odkázal.

10. Na zdôraznenie správnosti právneho záveru súdu prvej inštancie odvolací súd doplnil, že ak aj žalovaná neuviedla existenciu pohľadávky - vyplácanie invalidného dôchodku v zozname majetku, v životopise poberanie invalidného dôchodku nezamĺkala, keď v časti sociálne postavenie dlžníka uviedla, že je poberateľkou invalidného dôchodku a jeho poberanie oznámila aj správcovi. Ak teda žalovaná oznámila uvedenú skutočnosť v životopise a aj správcovi, stotožnil sa odvolací súd s názorom súdu prvej inštancie, že v tomto prípade nemožno hovoriť o nepoctivom zámere podľa § 166g ods. 2 písm. a) ZKR. Tu správne uviedol súd prvej inštancie, že podľa ustanovenia § 167h ods. 1 ZKR konkurzu podlieha majetok, ktorý patril dlžníkovi ku dňu vyhlásenia konkurzu.

11. Pokiaľ žalobca namietal, že žalovaná úmyselne uviedla nesprávnu adresu jeho ako veriteľa správcovi v zozname veriteľov z dôvodu, aby sa o vyhlásení konkurzu veriteľ ani nedozvedel, odvolací súd konštatoval, že je pravdou, že adresa, ktorá je uvedená v zozname veriteľov nie je správnu adresou žalobcu, čo by mohol byť dôvod zrušenia oddĺženia v zmysle § 166g ods. 2 písm. b) ZKR, teda že v zozname veriteľov ani na dopyt správcu neuviedol veriteľa fyzickú osobu, v čoho dôsledku veriteľ neprihlásil svoju pohľadávku, aj keď o ňom vedel alebo s prihladením na okolnosti musel vedieť. Správne skonštatoval súd prvej inštancie, že ak by si takýto veriteľ v dôsledku toho svoju pohľadávku do konkurzu neprihlásil, bolo by možné prezumovať nepoctivý zámer dlžníka avšak v danom prípade si žalobca svoju pohľadávku do konkurzu prihlásil, a preto negatívny dôsledok nesprávne uvedenej adresy v zozname veriteľov nenastal v dôsledku čoho nemožno povedať, že by v tomto prípade došlo k naplneniu ustanovenia § 166g ods. 2 písm. b) ZKR. Potom neobstojí tvrdenie žalobcu v odvolaní, že súd neposudzoval skutočnosti zistené v súdnom konaní vo vzájomných súvislostiach ale izolovane a nesprávne, keď podľa jeho názoru aj keby sa uvedené konanie posudzovalo izolovane, tak je potrebné toto konanie podradiť pod ustanovenie § 166g ods. 2 písm. c) ZKR, keďže ako už bolo uvedené, nedošlo k naplneniu ustanovenia § 166g ods. 2 písm. b) ZKR teda, že by si v dôsledku nesprávne uvedenej adresy žalobca ako veriteľ svoju pohľadávku do konkurzu neprihlásil.

12. Ďalším dôvodom pre zrušenie oddĺženia bola skutočnosť, že žalovaná sa úmyselne priviedla do platobnej neschopnosti, aby mohla podať návrh na vyhlásenie konkurzu. K uvedenému odvolací súd udáva, že pohľadávka žalobcu vznikla v roku 2013, exekučný titul bol vydaný 12. februára 2016 a exekučne začal žalobca svoju pohľadávku vymáhať 30. decembra 2016. Je pravdou, že žalovaná v životopise dlžníka, aktuálnej životnej situácie a zozname spriaznených osôb uviedla, že niekoľko rokov dozadu si neuváženým spôsobom kúpila nejaké zariadenie na splátky, ale zároveň uviedla, že pracovala a myslela si, že splátky si bude poriadne a načas platiť, ale pritrafili sa jej vážne zdravotné problémy, dlhodobo ostala práceneschopná, znížil sa jej príjem, v dôsledku čoho nebola schopná riadne platiť. Potvrdila, že žiadala o zníženie a o odloženie splátok, čomu nebolo vyhovené, a preto sa rozhodla vziať si ďalšie menšie pôžičky na vykrytie predchádzajúcich záväzkov. Uviedla, že to bola chyba a zamotala sa do kolotoča dlhov, z ktorých sa už nedokázala dostať. Zároveň uviedla, že prišla úplne o zamestnanie, zostala takmer bez financií, stala sa z nej invalidná dôchodkyňa. Z uvedeného nemožno podľa názoru odvolacieho súdu v žiadnom prípade vyvodiť záver žalobcu, že by žalovaná mala minimálne nepriamy úmysel - teda, že vedela, že pokiaľ sa takto správa nebude vedieť svoje záväzky plniť. V súčasnej dobe žalovaná nevykonáva ani živnostenské oprávnenie, podľa životopisu dlžníka bolo jej posledné zamestnanie od 2/2015 - 4/2015 ako operátorka výroby. Z uvedeného je zrejmé, že od tohto obdobia žalovaná nie je zamestnaná, je výlučne poberateľkou invalidného dôchodku. Teda už v čase podania návrhu na oddĺženie (rok 2018) žalovaná tri roky predtým (rok 2015) nebola zamestnaná. Ak teda pohľadávka žalobcu vznikla v roku 2013, návrh na vyhlásenie konkurzu bol podaný v roku 2018, nemožno v žiadnom prípade podľa názoru odvolacieho súdu hovoriť o úmyselnom uvedení sa do stavu platobnej neschopnosti so zámerom podať návrh na konkurz.

13. K tvrdeniu žalobcu, že o nepoctivom zámere žalovanej pri oddĺžení svedčí, že žalovaná mu ako veriteľovi neponúkla na uspokojenie nevymáhateľného dlhu aspoň polovicu majetku, ktorý zdedila, resp. ako neopomenuteľný dedič by zdedila po svojom otcovi, konštatoval konajúci súd, že ani tento dôvod nie je dôvodom, pre ktorý by malo dôjsť k zrušeniu oddĺženia žalovanej. Konkurz na žalovanú bol vyhlásený v roku 2018, zrušený v roku 2019 a k úmrtiu otca žalovanej došlo dňa 11. júna 2021, teda vyše dva roky po zrušení konkurzu na žalovanú z dôvodu, že konkurzná podstata nepokryje náklady konkurzu. Žalovaná sa relatívnej neplatnosti nedovolala avšak v danom prípade podľa vyjadrenia žalobcu sa tento relatívnej neplatnosti dovolal a to podaním zo dňa 11. apríla 2022, ktoré priložil do súdneho spisu (č. l. 139), keď sa relatívnej neplatnosti predmetného závetu dovoľával v zmysle § 40a Občianskeho zákonníka ako osoba dotknutá týmto závetom a to v časti, v ktorej sa dlžníkovi nedostala polovica zákonného podielu dlžníka na dedičstve. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal jednak na ustanovenie § 166f ods. 1 ZKR podľa ktorého sa môže veriteľ, ktorý bol dotknutý oddĺžením domáhať zrušenia oddĺženia návrhom na zrušenie oddĺženia ak preukáže, že dlžník nemal pri oddĺžení poctivý zámer. Ak súd príde k záveru, že dlžník nesledoval pri oddĺžovacom konaní poctivý zámer, rozhodne o zrušení oddĺženia. K úmrtiu otca žalovanej došlo až dva roky po zrušení konkurzu, a preto nemožno v danom prípade hovoriť o tom, že by žalovaná pri oddĺžení nemala poctivý zámer, a preto neobstojí ani tento dôvod na zrušenie oddĺženia.

14. A tiež odvolací súd poukázal na ustanovenie § 40a Občianskeho zákonníka podľa ktorého je relatívna neplatnosť právneho úkonu založená na vyvrátiteľnej domnienke platnosti tohto právneho úkonu. Znamená to, že dokiaľ oprávnené osoby neuplatnia svoje právo dovoliť sa neplatnosti právneho úkonu, bude sa naň pozeráť ako na platný, hoci bol postihnutý dôvodom relatívnej neplatnosti. Relatívna neplatnosť právneho úkonu pôsobí až od okamihu, keď sa jej oprávnený účastník dovoľá. Osobami oprávnenými dovoliť sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu sú dotknutí účastníci zmluvy (tí ktorí sami neplatnosť zmluvy spôsobili) a tiež tretie osoby, pokiaľ sú z takéhoto úkonu vo svojich právach a oprávnených záujmoch dotknuté (opomenuté). Pokiaľ sa neplatnosti dovoľá tretia osoba dotknutá úkonom, svoj prejav adresuje ostatným účastníkom právneho úkonu. Právne účinky dovolania nastanú okamihom, keď prejav oprávneného dôjde druhému účastníkovi, resp. ostatným účastníkom právneho úkonu; v takom prípade sa nevyžaduje výrok súdu o neplatnosti právneho úkonu. V tejto súvislosti poukázal odvolací súd napr. na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Cdo/187/2006, zverejnenom v ZSP 1/2008, podľa ktorého sa osoba dotknutá napadnutým právnym úkonom musí dovoliť relatívnej neplatnosti vadného právneho úkonu voči všetkým účastníkom a teda právne účinky dovolania sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu nastávajú doručením prejavu vôle všetkým subjektom (účastníkom) neplatného právneho úkonu. V danom prípade však žalobca nepreukázal, že doručil svoje dovolanie sa relatívnej neplatnosti závetu všetkým účastníkom dedičského konania, teda najmä žalovanej, pretože súdu predložil len podacie lístky a dôkazy o doručení zásielok pre Y. C., Y. Q. a G. W., avšak nepreukázal, že by predmetné dovolanie sa relatívnej neplatnosti závetu zo dňa 11. apríla 2022 doručil aj žalovanej. To, že jej meno uviedol na predmetnom liste neznamená, že jej tento list bol aj doručený, o čom žalobca ani žiaden dôkaz nepredložil.

15. V neposlednom rade dal odvolací súd za pravdu súdu prvej inštancie, že vzhľadom na zdravotný stav je možnosť žalovanej zamestnať sa výrazne sťažená. Odvolací súd z uvedených dôvodov rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

16. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (v ďalej texte aj „dovolateľ“), prípustnosť ktorého odvodzuje od § 420 písm. f) a eventuálne od § 421 ods. 1 písm. a), písm. b) a písm. c) CSP teda, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, resp. ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu nebola vyriešená, resp. je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

17. Dovolateľ v podanom dovolaní namieta, že odvolací súd skonštatoval, že žalobca nepreukázal, že

doručil dovolanie sa relatívnej neplatnosti závetu všetkým účastníkom dedičského konania. Pre dovolateľa je rozsudok odvolacieho súdu v tejto časti prekvapivý. Súd prvej inštancie neposúdil túto skutkovú okolnosť ako spornú, žalovaná nikdy netvrdila, že by jej dovolanie nebolo doručené a k uvedenému ani nebolo pred súdom prvej inštancie vykonávané dokazovanie. Odvolací súd podľa dovolateľa vykonával dokazovanie k nespornej skutočnosti a to bez toho, aby žalobca mal možnosť sa k tejto skutočnosti vyjadriť. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu nie je dostatočne zrejmé, či odvolací súd zopakoval dokazovanie pred súdom prvej inštancie alebo nie. Ak odvolací súd dokazovanie nezopakoval sám, tak podľa názoru žalobcu nemohol dospieť k odlišnému skutkovému zisteniu s poukazom na § 383 CSP, v zmysle ktorého je odvolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní. Dovolateľ nemal možnosť sa vyjadriť k novému skutkovému zisteniu odvolacieho súdu o nedoručení dovolania sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu žalovanej aj v dôsledku toho, že odvolací súd nenariadil pojednávanie podľa § 385 ods. 1 CSP a napriek tomu dospel k rozdielnemu skutkovému zisteniu ako súd prvej inštancie. Dovolateľ má za to, že týmto nesprávnym procesným postupom mu bolo znemožnené uskutočňovať jemu patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Vykonávanie dokazovania oboznámením podacích lístkov je podľa dovolateľa v tomto štádiu sporu nadbytočné. Závery odvolacieho súdu o doručovaní právneho úkonu dovolania sa relatívnej neplatnosti žalovanej vychádzajú podľa neho z nesprávneho právneho posúdenia. Odvolací súd podľa dovolateľa musel zistiť, že voči žalovanej ako strane sporu sa ako žalobca dovolal relatívnej neplatnosti právneho úkonu tak, že v konaní pred súdom prvej inštancie v rámci podania podaného dňa 17. mája 2022, doručeného na súd dňa 18. mája 2022, uviedol, že sa voči žalovanej dovoláva relatívnej neplatnosti závetu, ako ten, kto je takýmto závetom priamo dotknutý. K podaniu priložil aj samotný právny úkon dovolania sa relatívnej neplatnosti adresovaný nesporne a nepochybne aj žalovanej. Toto podanie bolo následne doručené aj s jeho prílohou žalovanej súdom prvej inštancie. Na nasledujúcom pojednávaní sa následne žalovaná k podaniu vyjadrila a netvrdila, že by jej dotknutý právny úkon nebol doručený.

19. Dovolateľ ďalej poukázal na to, že zákon pre to, aby nastali účinky tzv. relatívnej neplatnosti právneho úkonu neustanovuje žiadnu formu dovolania sa tejto relatívnej neplatnosti. Možno tak urobiť i žalobou (vzájomnou žalobou) podanou na súde alebo námietkou v rámci obrany proti uplatnenému právu (nároku) v konaní pred súdom. Podľa dovolateľa odvolací súd teda vôbec nemal skúmať existenciu podacieho lístku alebo iného dôkazu vo vzťahu k tomu, či dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu došlo do dispozičnej sféry žalovanej, keďže do jej dispozičnej sféry nepochybne došiel prostredníctvom činnosti súdu. V zmysle § 186 CSP sa táto skutočnosť nemala vôbec preukazovať.

20. Odvolací súd podľa dovolateľa nesprávne právne posúdil aj právnu otázku, či na základe zisteného skutkového stavu žalovaná mala alebo nemala poctivý zámer pri oddlžení. Podľa dovolateľa odvolací súd správne na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia § 166f a § 166g ZKR, ale tieto nesprávne interpretoval, a teda zo skutkových zistení mal vyvodiť správny právny záver, že v tomto prípade žalovaná mala nepoctivý zámer pri oddlžení. Z ustanovenia § 166g ods. 1 podľa dovolateľa logicky vyplýva, že dlžník nemá poctivý zámer, pokiaľ po podaní návrhu je z jeho správania zrejmé, že nevynaložil úprimnú snahu riešiť svoj dlh v medziach svojich možností a schopností. Účelom tohto ustanovenia bolo zdôrazniť, že oddlžením dlhy nezanikajú, ale stávajú sa nevymáhateľné a dlžník na to, aby bolo možné dospieť k záveru, že mal poctivý zámer, tak musí aj po podaní návrhu vynaložiť úprimnú snahu riešiť svoj dlh v medziach svojich schopností a možností. Podľa dovolateľa je nesprávnym právnym posúdením ak súd prvej inštancie dospel k záveru, že poskytnutie plnenia z dedičstva je na dobrovoľnej báze a dlžník nie je povinný plniť svoje dlhy po podaní návrhu. Dovolateľ zdôrazňuje, že dlhy oddlžením nezanikajú. Pokiaľ si po oddlžení dlžník svoje dlhy neplní napriek tomu, že mohol svoje dlhy riešiť v rámci svojich schopností a možností, tak takýto dlžník nemá poctivý zámer a je to dôvod na zrušenie oddlženia pre nepoctivý zámer. S poukazom na uvedené podľa dovolateľa nedáva zmysel ani právne posúdenie, že by dlžník mal preukazovať svoj poctivý zámer až vtedy, keď veriteľ preukáže, že dlžník poctivý zámer nemá. Ustanovenie § 166g je potrebné vykladať ako jeden celok, ktorým zákonodarca stanovil iba príkladmo skutočnosti, na ktoré má súd prihliadať. Správnym výkladom nie je možné dospieť k inému záveru, že zákonodarca tým, že stanoví v odseku 1 tohto

ustanovenia, a teda nevynaložil úprimnú snahu riešiť svoj dlh v medziach svojich možností a schopností, tak potom dlžník poctivý zámer nemá. Súd však nezisťuje skutočnosti uvedené v § 166g ods. 1 ZKR iba po podaní návrhu, ale ako to vyplýva aj z odseku 2 tohto ustanovenia, súd skúma poctivý zámer dlžníka logicky aj zo skutočností pred podaním návrhu.

21. Dovolateľ zdôraznil, že bolo nesporné, že žalovaná dedila majetok v hodnote, ktorý by postačoval na úhradu jej dlhov, v rámci tohto dedičského konania neponúkla veriteľom na uspokojenie nič, nie to polovicu z tohto zdroja a následne sa ešte rozhodla, že si svoje práva na nadobudnutie majetku dedením z opatrnosti neuplatní. Majetok, ktorý dedila, sa rozhodla nezdediť, aby do budúcnosti nebola povinná svoje dlhy plniť aj pre prípad zrušenia jej oddĺženia. Z takéhoto konania je nutné jednoznačne dospieť k záveru, že žalovaná mala nepoctivý zámer.

22. Ďalej podľa názoru dovolateľa ustanovenie § 166 ods. 1 ZKR časovo neobmedzuje hodnotenie konania dlžníka tak, že by mal dlžník ponúknuť zdroj z dedenia na uspokojenie nevymáhateľného dlhu iba do zrušenia konkurzu. Takýto právny záver odvolacieho súdu je nesprávny. Zákonodarcu časovo ohraničil iba možnosť veriteľa podať návrh na zrušenie oddĺženia, ale neohraničil časový úsek, počas ktorého by mal dať dlžník najavo navonok svojim konaním, že mal poctivý zámer pri oddĺžení. Poctivý zámer dlžníka môže byť podľa dovolateľa preukázaný aj konaním napríklad 5 rokov po podaní návrhu.

23. Dovolateľ ďalej poukazuje na skutočnosť, že žalovaná účinne nepoprela tvrdenie žalobcu, že pracovala, ale túto skutočnosť nikde nepriznala, čo vyplýva aj z jej zdravotnej dokumentácie. To, že dlžník má v súlade s § 166 ods. 1 ZKR poctivý zámer, ak sa zamestnal, nemožno vykladať izolovane, ale vo svetle prvej vety tohto ustanovenia, ktorá stanovuje, že dlžník má poctivý zámer, ak po podaní návrhu vynaložil úprimnú snahu svoje dlhy riešiť, v medziach svojich schopností a možností. Pokiaľ teda bolo preukázané, že žalovaná sa zamestnala, ale toto svoje zamestnanie zatajovala, neplatila z neho odvody a dane, ani čiastočne neuspokojila svojich veriteľov z tohto príjmu a z dôvodu vedeného konkurzného konania a exekučných konaní svoje príjmy aj voči štátu zamlčala, tak z týchto skutočností jednoznačne vyplýva práve nepoctivý zámer dlžníka. Z toho, že žalovaná bola zamestnaná aj vyplýva, že mala možnosť sa zamestnať napriek jej psychickým problémom.

24. Podľa dovolateľa o nepoctivom zámere žalovanej svedčí aj to, že uviedla v zozname veriteľov nesprávnu adresu žalobcu, aby sa o vyhlásení konkurzu nedozvedel. To, že sa zámer žalovanej nepodaril, nemá vplyv na to, že žalovaná svoj zámer už prejavila. Aj keby sa uvedené konanie posudzovalo izolovane, tak je potrebné ho podradiť pod ustanovenie § 166g ods. 2 písm. c) ZKR.

25. Súd prvej inštancie podľa dovolateľa taktiež dospel k nesprávnemu právnomu záveru, že žalovaná sa neprivedla do platobnej neschopnosti úmyselne. Pokiaľ si žalovaná iba požičiavala peniaze a tieto dlhé roky vôbec nesplácala, dovolateľovi nevrátila ani len jedno euro z požičaných peňazí, tak takéto konanie jednoznačne svedčí o tom, že sa žalovaná úmyselne priviedla do platobnej neschopnosti. Dovolateľ sa nestotožňuje s právnym posúdením súdu prvej inštancie, že sa žalovaná nemohla úmyselne priviesť do platobnej neschopnosti, pretože právna úprava oddĺženia vstúpila do účinnosti až 1. marca 2017 a žalovaná si peniaze od žalobcu požičala v roku 2013. Poctivý a nepoctivý zámer dlžníka je podľa dovolateľa možné skúmať aj na základe skutočností, ktoré nastali pred 1. marcom 2017. Žalovaná sa nemusela spoliehať len na oddĺženie, ale súd zistil aj tú skutočnosť, že žalovaná nemala žiadny majetok, pričom aj táto samotná skutočnosť zistená súdmi mala byť vzatá do úvahy, lebo žalovaná sa minimálne spoliehala na to, že v exekúcii sa uvedené nevymôže a následne, keď sa jej zhoršil zdravotný stav a získala oficiálny príjem, z ktorého mohli byť vykonávané zrážky, tak si už iba poistila svoj zámer od počiatku nevrátiť požičané peniaze.

26. Podľa dovolateľa pokiaľ sa všetky uvedené skutočnosti spoja do jedného celku, jednoznačne z nich vyplýva, že súdy mali právne posúdiť skutkový stav tak, že žalovaná nemala poctivý zámer pri oddĺžení. Dovolateľ preto navrhol, aby dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 41CoKR/1/2023-200, zo dňa 24. mája 2023 zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

27. K podanému dovolaniu sa na výzvu súdu vyjadrila žalovaná, ktorá uviedla, že dovolanie žalobcu je z jej pohľadu neprípustné, vzhľadom na ustanovenia § 431 CSP a § 432 CSP, keďže odôvodniť prípustnosť dovolania možno výlučne s poukazom alebo na vady zmätočnosti podľa § 420 CSP, alebo na právne posúdenie podľa § 421 CSP, kumulácia oboch je neprípustná a dovolanie by malo byť odmietnuté v zmysle § 447 písm. f) CSP.

28. Podľa žalovanej pred odvolacím súdom nedošlo k dokazovaniu spornej skutočnosti, že žalovanej bolo zo strany žalobcu doručené dovolanie sa relatívnej neplatnosti závetu jej otca, odvolací súd iba konštatoval, že z predložených dôkazov a vykonaného dokazovania nebolo preukázané, že by žalobca žalovanej doručil svoje dovolanie sa relatívnej neplatnosti. Žalovaná uvádza, že v posudzovanom prípade je dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa strany domáhali, čo navrhovali, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Z týchto dôvodov podľa žalovanej nemôže byť naplnený dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, nakoľko za vadu zmätočnosti nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľa.

29. Žalovaná konštatuje, že dovolanie je skrytým odvolaním, keďže v ňom žalobca uvádza obdobné skutočnosti ako v podanom odvolaní, pričom sa žiadnym spôsobom nezameral na polozenie právnej otázky, ktorá mala byť odvolacím súdom vyriešená, prípadne od akej ustálenej judikatúry sa odvolací súd odklonil alebo bola rozhodnutá dovolacím súdom rozdielne. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje posúdiť, či skutočne ide o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie dovolacieho súdu. Žalovaná poukazuje, že otázka relevantná podľa § 421 ods. 1 CSP musí mať zreteľné charakteristické znaky, predovšetkým musí ísť o právnu otázku, o otázku ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť dovolania.

30. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) by teda dovolateľ mal a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi dovolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) CSP (2Cdo/203/2015, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017).

31. Pokiaľ dovolateľ v podanom dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch a domnienkach (o tom, ktorú právnu otázku mal dovolateľ na mysli), v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo byť neefektívne a nedosahujúce zákonom určený cieľ. V prípade absencie uvedeného nemožno pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil súd prvej inštancie a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Žalovaná preto uvádza, že žalobca nevymedzil dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP. Vo vzťahu k namietanej rozhodovacej praxi v mysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP žalovaná uvádza, že žalobca nekonkretizoval právnu otázku ani neoznačil konkrétne rozhodnutia dovolacieho súdu vyjadrujúce právne názory, v ktorých dovolací súd rozhodoval rozdielne.

32. Vzhľadom na uvedené žalovaná navrhla, aby dovolací súd v zmysle § 447 písm. f) CSP dovolanie

žalobcu odmietol a žalovanej priznal náhradu trov konania v 100 % výške.

33. Najvyšší súd, ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená v dovolacom konaní v súlade so zákonom (§ 429 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je čiastočne dôvodné a napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie.

34. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (k tomu vid' napr. III. ÚS 474/2017). V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 CSP (I. ÚS 438/2017).

35. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 2 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

36. Dovolateľ odvodzuje prípustnosť svojho dovolania od § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

37. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

38. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

39. Z obsahu podaného dovolania vyplýva, že dovolateľ napáda nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal spočívať v tom, že odvolací súd nepostupoval v súlade s § 383, § 384 a § 385 CSP napriek tomu, že ohľadne doručenia dovolania sa relatívnej neplatnosti závetu mal v odvolacom konaní dospieť k odlišným skutkovým zisteniam ako súd prvej inštalácie.

40. Podľa § 383 CSP, je odvolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštalácie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní.

41. Podľa § 384 ods. 1 CSP, ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštalácie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje

sám.

42. Podľa § 385 ods. 1 CSP, na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

43. Viazanosť odvolacieho súdu skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), sa vzťahuje na skutkové zistenia uvedené v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd ich môže zmeniť alebo doplniť, prípadne inak modifikovať iba po vykonaní, t. j. po opakovaní alebo doplnení dokazovania.

44. Odvolací súd musí zopakovať dôkazy vykonané súdom prvej inštancie, ak vykonané dôkazy mali byť podľa názoru odvolacieho súdu hodnotené odlišne, ako sa stalo v konaní pred súdom prvej inštancie (napr. II. ÚS 506/2013). Pokiaľ odvolací súd založil odôvodnenie svojho rozhodnutia aj na ním vykonanom dokazovaní, ktoré ale nevykonával procesne predpísaným spôsobom - na pojednávaní, prípadne aj mimo pojednávania so zachovaním práva strán sporu byť prítomnými na takto vykonanom dokazovaní (§ 188 ods. 1 CSP), znemožnil tým strane vyjadriť sa k vykonaným dôkazom, čím bolo porušené jej právo na spravodlivý proces (m. m. uznesenie najvyššieho súdu z 25. októbra 2017, sp. zn. 6Cdo/155/2017).

45. Odvolací súd teda nemôže prehodnotením dokazovania, ktoré vykonal súd prvej inštancie, odlišne posúdiť skutkový stav v prejednáwanej veci. Táto zásada vyplýva z princípu neúplnej apelácie, pričom výnimku z tejto zásady predstavuje prípad, v ktorom odvolací súd dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje. Urobí tak v prípade, ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Ak sa má vykonať pred odvolacím súdom dokazovanie, je potrebné nariadiť pojednávanie. Touto úpravou sa sleduje dôsledné rešpektovanie procesných práv strán sporu.

46. Z hľadiska skutkového stavu možno uviesť, že pokiaľ odvolací súd vychádza z iných skutkových záverov ako súd prvej inštancie, musí jeho rozhodnutiu predchádzať pojednávanie, na ktorom sa zopakujú dôkazy alebo sa dokazovanie doplní vykonaním ďalších dôkazov (uznesenie najvyššieho súdu z 20. júna 2018 sp. zn. 2Obdo/33/2017). Ak odvolací súd procesným postupom odporujúcim zákonnej úprave (§ 383 CSP) bez toho, aby za účelom zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 384 ods. 1 CSP) nariadil odvolacie pojednávanie (§ 385 ods. 1 CSP), prehodnocoval dôkazy vykonané súdom prvej inštancie a v otázke rozhodujúcej pre rozhodnutie vo veci prijal odlišný skutkový záver než súd prvej inštancie, týmto nesprávnym procesným postupom - okrem iného odporujúcim zásade priamosti a ústnosti súdneho konania, znemožnil strane realizáciu jej patriacich procesných práv, pričom miera tohto zásahu do procesných práv mala za následok porušenie práva na spravodlivý proces (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Obdo/34/2018 a 3Obdo/79/2019).

47. V posudzovanej veci odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keď vo veci verejne vyhlásil 24. mája 2023 rozsudok, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (zápisnica o verejnom vyhlásení rozsudku na č. l. 199 spisu). Odvolací súd v odôvodnení písomného vyhotovenia svojho rozsudku skonštatoval, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie dostatočným spôsobom, zaoberal sa tvrdeniami a dôkazmi strán sporu a zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny záver s poukazom na ním citované zákonné ustanovenia. Ďalej súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade s ust. § 191 ods. 1 CSP a svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodnil podľa ust. § 220 ods. 2 CSP. S dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožnil a v podrobnostiach na ne odkázal (bod 32 napádaného rozhodnutia).

48. V ostatnom odvolací súd zdôrazňoval správnosť právnych záverov a skutkových zistení súdu prvej inštancie (body 36 až 44 napádaného rozhodnutia). Zároveň odvolací súd v bode 45 napádaného rozhodnutia poukázal na ust. § 40a Občianskeho zákonníka v spojení s rozhodnutím NS SR sp. zn. 3Cdo/187/2006 zverejnené v ZSP 1/2008, kedy mal za to, že žalobca v súdnej veci nepreukázal, že doručil svoje dovolanie sa relatívnej neplatnosti závetu všetkým účastníkom dedičského konania, teda

najmä žalovanej, pretože súdu predložil len podanie lístky a dôkazy o doručení zásielok pre Y. C., Y. Q. a G. W., avšak nepreukázal, že by predmetné dovolanie sa relatívnej neplatnosti závetu z 11. apríla 2022 doručil aj žalovanej.

49. Zo zistených skutkových záverov rozhodnutia súdu prvej inštancie je zrejmé, že tento konštatoval tú skutočnosť, že žalobca po tom, čo zistil, že otec žalovanej nechal závet a žalovaná sa nedovolala jeho relatívnej neplatnosti, dovolal sa relatívnej neplatnosti sám, tvrdiac, že je závetom dotknutý, v dôsledku čoho sa podľa neho žalovaná stala dedičkou svojho otca (bod 23 prvoinstančného rozsudku).

50. Odvolací súd tak vo svojom rozhodnutí, v časti dovolania sa relatívnej neplatnosti závetu, vychádzal z odlišného skutkového záveru ako súd prvej inštancie, pričom rozhodnutiu odvolacieho súdu nepredchádzalo pojednávanie, na ktorom by dôkazy vykonané pred súdom prvej inštancie zopakoval.

51. Z uvedeného je podľa dovolacieho súdu zrejmý záver, že postup odvolacieho súdu bol v rozpore s ust. § 383, § 384 ods. 1 a § 385 ods. 1 CSP a rovnako tak s vyššie citovanou ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít (body 44. a 46. tohto uznesenia). Preto dovolací súd konštatuje, že žalobca dôvodne namietal existenciu vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ CSP, keď v dôsledku procesného postupu odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces.

52. Dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že konanie pred odvolacím súdom bolo z hľadiska procesného postupu poznačené existenciou vady zmätočnosti uvedenej s ustanovení § 420 písm. f/ CSP, podané dovolanie žalobcu je preto v tejto časti dôvodné.

53. Dovolateľ ďalej odôvodňuje prípustnosť podaného dovolania s poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP. K tomu najvyšší súd uvádza, že dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

54. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky, a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

55. Dovolací súd uvádza, že v prípade dovolania podaného pre nesprávne právne posúdenie veci môže byť jeho prípustnosť založená na viacerých dôvodoch, t. j. na odklone od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, na neexistencii rozhodovacej praxe, resp. na rozdielnosti tejto praxe, keďže dovolací súd nie je viazaný konkrétne označeným dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorej právne posúdenie považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý konkrétny prípad prípustnosti dovolania (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Prípustnosť podaného dovolania teda dovolací súd posudzuje vždy autonómne podľa jeho obsahu, keďže povinnou náležitosťou dovolania v prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 432 CSP nie je uvedenie toho, v čom dovolateľ vidí prípustnosť podaného dovolania (I. ÚS 51/2020).

56. Právnu otázkou, ktorá je rozhodujúca pre splnenie zákonnej podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, sa rozumie otázka hmotnoprávna, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, ako aj otázka procesnoprávna, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení (k tomu viď aj 3Cdo/158/2017). Zároveň právnou otázkou (od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu) je potrebné koncipovať jednak spôsobom uvedeným v ustanovení § 432 ods. 2 CSP, no zároveň aj

dostatočne všeobecným spôsobom tak, aby vôbec bolo možné konštatovať, že vo vzťahu ku konkrétnej otázke skutočne existuje, alebo neexistuje ustálená/rozdielna rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Tento záver vyplýva aj z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 123/2020, zo dňa 15. apríla 2020, podľa ktorého už zo samotného znenia § 421 CSP je možné vyvodiť, že vzhľadom na skutočnosť, že od vymedzenia právnej otázky sa odvíja dovolací prieskum, a to v rozsahu, či sa od nej odvolací súd v rámci jej vyriešenia odklonil, riešil ju rozdielne, alebo ju ešte neriešil, je pri jej formulácii nevyhnutný predpoklad jej „zovšeobecnenia“.

57. Dovolací súd poukazuje, že právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. 59. Môže ísť aj o predpis procesný, ak výklad právnej otázky predstavuje dosiaľ neriešený prípad judikatúrou, alebo má byť vyriešený inak. Prichádza k tomu však len vtedy, ak konkrétne procesná právna otázka je súdom vyriešená a jej záver odôvodnený, nemožno si to mýliť s niektorou z tzv. procesných väd, ktoré majú svoj prípadný základ v namietanom nesprávnom procesnom postupe súdu.

58. Dovolateľ v podanom dovolaní vytkol súdu prvej inštancie, že ten akoby vychádzal z toho, že § 166g ods. 2 ZKR je úplným - taxatívnym vymedzením prípadov, kedy dlžník nemá poctivý zámer. Okresný súd v rozsudku uvádza, že „neposkytnutie plnenia veriteľom nevymáhateľných pohľadávok z neskoršieho daru alebo dedenia nie je uvedené v § 166g ods. 2 ZKR, a teda neprezumuje nepoctivý zámer dlžníka pri oddlžení /na rozdiel napríklad od neposkytnutia súčinnosti správcovi v konkurze, ktoré môže svedčiť o poctivom i nepoctivom zámere dlžníka pri oddlžení (§ 166g ods. 1, § 166g ods. 2 písm. d) ZKR)/. Skutočnosť, že žalovaná, ak by aj nadobudla majetok dedením, tento dobrovoľne neponúkla na úhradu nevymáhateľných dlhov, teda nepreukazuje jej nepoctivý zámer.“ Odvolací súd v tejto časti poukázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie (pozri č. l. 206, bod 37. rozsudku odvolacieho súdu).

59. Z obsahu dovolania ďalej vyplýva, že dovolateľ namietal s poukazom na dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci aj odvolacím súdom konštatovaný ďalší dôvod pre neprihliadnutie na namietané konanie žalovanej v dedičskom konaní ako na dôvod preukazujúci jej nepoctivý zámer pri oddlžení, a to že k úmrtiu otca žalovanej došlo až dva roky po zrušení konkurzu. Rovnako súd prvej inštancie neprihliadol ani na skutkové tvrdenia žalobcu týkajúce sa toho, že žalovaná sa úmyselne priviedla do platobnej neschopnosti okrem iného s odôvodnením, že žalovaná nemohla počítať s neskorším oddlžením, keďže právna úprava oddlżenia vstúpila do účinnosti až 1. marca 2017. Na základe uvedeného je podľa dovolateľa dôvodné predpokladať, že súdy z ustanovení ZKR vyvodzujú právny záver, že relevantné konanie dlžníka preukazujúce jeho nepoctivý zámer musí byť rámcované obdobím od 1. marca 2017 do skončenia oddlżenia.

60. Dovolateľ v súvislosti s dovolacím dôvodom nesprávneho právneho posúdenia veci taktiež namietal právne posúdenie jeho skutkových tvrdení o zatajovaní zamestnania žalovanou.

61. Najvyšší súd z obsahu podaného dovolania sumarizuje, že dovolateľ napáda nesprávne právne posúdenie konajúcich súdov spočívajúce v tom, že súdy neposúdili skutkové zistenia a skutkové tvrdenia dovolateľa ako nepoctivý zámer žalovanej, pričom dovolateľ konkrétne nevymedzil žiadnu právnu otázku. Dovolateľova argumentácia spočíva na polemizovaní so skutkovými zisteniami a ich následným právnym posúdením, čo však nemožno považovať za relevantné vymedzenie dovolacieho dôvodu v súlade s § 432 ods. 1 a 2 CSP.

62. Pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že dovolateľ v podanom dovolaní v súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom nesprávneho právneho posúdenia veci neoznačil ani konkrétne rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré by mali preukazovať odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu

alebo rozdielne rozhodovanie dovolacieho súdu o predložených právnych otázkach.

63. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie je podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné napádaný rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 41CoKR/1/2023-200, zo dňa 24. mája 2023 zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie (ustanovenie § 449 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 450 CSP).

64. Dovolací súd zrušil aj uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o výške trov konania (uznesenie Okresného súdu Žilina, č. k. 9Odi/4/2020-241, zo dňa 9. novembra 2023), keďže v danom prípade nebol viazaný rozsahom podaného mimoriadneho opravného prostriedku s poukazom na ustanovenie § 439 písm. a) CSP. V prípade závislosti výrokov môže dovolací súd prejednať aj závislý výrok bez toho, aby bol dovolateľom napadnutý. Judikatúra najvyššieho súdu (R 73/2004) sa ustálila na tom, že závislým výrokom môže byť nielen dovolaním nedotknutý výrok tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci.

65. Vydanie uznesenia o výške trov konania bolo jednostranne závislé od existencie rozhodnutia vo veci samej. Zrušením rozsudku odvolacieho súdu, uznesenie o výške trov konania ako závislé rozhodnutie stratilo svoj podklad. Bez nadväznosti na predchádzajúce (zrušené) rozhodnutie vo veci samej by zostalo uznesenie o výške trov konania osamotené, strácalo by rozumný zmysel a odporovalo by to princípu právnej istoty (obdobne aj I. ÚS 549/2015, 1Cdo/36/2011, 6Cdo/201/2012 a 2MObdoV/4/2012).

66. Podľa § 453 ods. 3 CSP o trovách dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie alebo odvolací súd v konečnom rozhodnutí.

67. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.